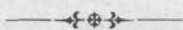

Planinski Vestnik.

Glasilo Slovenskega planinskega društva.

Št. 2.

V Ljubljani februarja 1903.

Leto IX.

Mangart.

(Spisal J. M.)

Mangart je nekako pastorek slovenskih hribolazcev, zakaj le malokdo se izpozabi, da zleze nanj. In kje naj iščemo vzrokov tega preziranja? Saj je po visočini prvi za Triglavom, kateri edini ga tudi prekaša glede razgleda, in nevaren tudi ni. Seveda marsikdo gre na visoke gore le, če ga čaka pod vrhom gostoljubna slovenska kočica, in te iščeš zastoj v Mangartu. Sicer stoji pod Travnikom na goriški strani kočica Nem. plan. dr., toda marsikdo se nemških koč na Slovenskem ogiblje, ako je izkusil njih — negostoljubnost. Čudno, na resnično nemških tleh te nihče ne vpraša, če si Slovenec ali Nемеc. Bodi kakršnekoli narodnosti, dobrodošel si tudi pod nemško streho. Pri nas pa, na slovenskih, na svojih tleh, smo v nemških kočah lahko veseli, ako nas kak pogermanjeni Slovan ne vrže pod kap. Mogoče je torej, da se marsikdo ne napoti na Mangart, ker se boji, da bi ne našel prostora v njegovi koči. Toda glavni vzrok, da se slovensko hribolastvo tako malo zanima zanj, je po mojih mislih to, da še nihče ni v „Vestniku“ dovolj nanj opozoril. Ker torej nihče drugi noče Mangartu peti slave, moram jaz to storiti. Sicer ne vem, mū bo li to koristilo ali škodovalo, zakaj zvedel sem, da sem na glasu lažnivega Kljukca; po kaki pravici, prav res ne vem. Prišlo mi je na uho le toliko, da vsak, ki prebere članke, spisane od „zloglasega“ J. M., slednjič pravi: „Če je le vse res, kar piše!“ G. urednik, do Vas se obračam v svoji žalosti; ta dvom o moji resnicoljubnosti me tako žali, da bi bil že davno vrgel pero v koruzo, ako bi mi ne bilo naše hribolastvo tako pri srcu. Jaz in pa laž! Prav diametralno sva si nasproti. Kar sem spisal, je tako in pa prav res tako resnično, da sva v tem oziru resnica in jaz popolnoma brat in sestra, ki se ljubita prav bratovsko

akoravno se tuintam malo sporečeta. Seveda, nevernih Tomažev je še dosti na svetu. Zato sem najel na pot na Mangart dve verodostojni priči, ki lahko z mirno vestjo pričata, da je vse do pičice res, kar pišem tu o Mangartu. To sta dva dijaka iz starodavnega Kranja; enemu je ime Tone, drugemu pa Francelj. Pa čemu bi se še dalje opiral, ko vem, da vse skupaj nič ne pomaga! Začnimo torej raje z Mangartom!

Kdo je pa prilezel prvi nanj, bi vprašal kak radovednež. To vesta menda le Bog in Mangart, tisti pa, ki je bil prvi gori, je že najbrže pozabil, ako se je sploh zavedal tega slavnega čina. Gotovo so hodili na Mangart pastirji in koze, predno se je kak hribolazec zmisлил, da bi lezel gori. Kdo je bil pa poprej na vrhu, pastir ali kozel, se ne more natanko določiti.

Grof Franc Hohenwart se je lahko ponašal, da je bil prvi kot hribolazec na Mangartu. Leta 1794. je šel v vročem avgustu v Fužine in dobil tam nekega kovača, ki je bil hud lovec in večkrat že na Mangartu. Ob dveh zjutraj sta se napotila proti sedlu Travniku, kamor št'a dospela v štirih urah. Ko sta zlezla po ozkih zidcih na severni strani do nekega proda, je pokazal kovač grofu pot do vrha, sam je pa šel nad divje koze. Grof je prilezel potem sam na vrh. Nazaj je zlezal na sedlo po neki drugi poti, po kateri, se ne more natanko določiti, ker je ves popis bolj težko umljiv. Na sedlu sta se z vodnikom zopet sešla. Hohenwartu se je Mangart tako omilil, da ga je pozneje še enkrat obiskal.

Tudi znani Freyer je bil na Mangartu, in sicer leta 1836. Ko je naslednje leto ponovil svoj obisk, je zadel na vrhu ob čredo koz. Da je bil tudi slavni naš Stanič večkrat gori, ne moremo pač nikakor dvomiti.

Dandanes je pot precej zavarovana z žicami, zato ga leto za letom bolj obiskujejo. Žalibog, da je med obiskovalci le malo Slovencev; zato si štejem v ne malo zaslugo, da sem lansko leto pomnožil njih število za tri.

Ker nismo hoteli v Mangartovi koči prenočiti, smo se odpravili s postaje v Ratečah že zjutraj ob treh. Bilo je meseca avgusta ravno o polni luni. Svetilnice nismo niti rabili, ko smo krenili s travnikov v gozd. Mogočno bobnenje Belopečnice je donelo daleč v tihem jutranjem mraku. Ko smo pa prišli do prvega Klanškega jezera, smo nehote obstali. Pogosto smo ga sicer že videli, toda tako krasnega še nikdar kakor v tej mesečni noči. Mesečni žarki so srebrili gladko jezersko gladino, da je bila podobna velikanski srebrni plošči. Na njej so se ostro črtali obrisi mogočnih smrek in jelk, ki so se mi v somraku zdele podobne orjaškim straž-

nikom. Tuintam je zapihljal jutranji veter od Kepe sem; jelke so stresle svoje temne vrhove in srebrna plošča se je začela lomiti. Nastale so na njej svetlikajoče se brazde; vzdignili so se lahni valčki, lovili drug drugega in slednjič prihiteli do brega ter metali svoje srebrne pene na prod in obrežne skale. Njih veselo pljuskanje še je vmešavalo med šelest drevja in bobnenje jezerskega odtoka. Kmalu so se pa valovi zopet pomirili, brazde so zopet izginile in jelke so stale nepremično in ogledovale svoje vitke postave v jezerski gladini. Tihoto je motilo samo še bučanje odtoka.

„Kdo ve, kaj delajo sedaj ljudje na luni?“ se oglasi vedno radovedni Francelj.

„Molče“, se zaderem vanj, jezen, da mi je pregnal slasti polna čustva s tako prozaičnim vprašanjem.

„No, sedaj si pa zvedel!“ se oglasi flegmatični Tonček.

„Zakaj nisem raje doma ostal!“ modruje dalje. „Ležal bi sedaj še lepo — aah — v postelji in — aaahh — spal. Pojdimo naprej, kaj bi še dalje gledali to neumno lužo! Mene že mrazi“.

Skoraj mi je bilo že žal, da sem ju vzal s seboj, ker nista znala spoštovati mojih čustev. Ker sem si pa naložil nalogo, da ju vzgojim v vrla hribolazca in čuteča prijatelja narave, sem imel ž njima potrpljenje.

Šli smo torej dalje in sicer po prav napačni poti. Kreniti bi bil moral na zgornjo zaznamenovano pot, držal sem se pa spodnje, da sem imel dalj časa jezero pred očmi. Spoznal sem kmalu, da gremo naravnost proti Rudolfovi skali; toda vedel sem, da moramo tako mimo zadnjega Klanškega jezera. Skrbela me torej ni dosti ta mala pomota. Debelo sem pa pogledal, ko smo prišli do jezera in sem zapazil, da smo zašli daleč na desno na zahodni breg. Na levi smo pa zagledali bajto, mimo katere vodi zaznamenovana steza. Ker ob jezeru ni nobene poti, nam ni kazalo drugega, {kakor da smo jo udarili kar skozi gozd. Tu je bila tema kakor v rogu. Prižgal sem svetilnico, ki nam je pa le malo pomagala. Plazili smo se po grmovju, lezli čez mahovite skale, polomljena debela in godrnjali zoper jutranjo roso, ki nas je močila. Držali smo se tik jezera, kolikor je bilo le mogoče. Naenkrat nam je zaprla pot zajeda, ki se nam je takrat zdela velika. Morali smo jo obhoditi. Ako bi bil ta zaliv videl v drugačnem položaju, izkušal bi ga morda celo nekoliko pesniško opisati, kako n. pr. leži v senci mogočnih jelk, skozi katere se komaj prikrade kak mesečni žarek in poljublja njegovo gladino, kako sniva v tihi samoti o... i. t. d. Takrat me je pa silno razjezil in želel sem, da bi ga škrat odnesel na vrh

Mangarta. Seveda mi vsa jeza ni nič pomagala. Lezli smo torej ob zalivu in se spotikali nad polomljenim drevjem.

„Gospod Janko“, se oglasi Tonček, „pojdimo raje naravnost skozi gozd do prvega jezera, potem pa domov spat! Meni se kar zdeha — aahh“.

Predno mu še morem odgovoriti, zaslišim pokanje suhljadi, kakor bi kak medved padel v nastavljeno jamo, in Francelj, ki je lomastil poprej pred menoj, je izginil kakor kafra. Padel je na glavo v globoko jamo; samo njegove noge so molele iz nje. S Tončkovo pomočjo ga izvlečem ven in s strahom ga poprašam, če se je kaj pobil.

„Poglejte v nahrbtnik, če se je steklenica zdrobila“, so bile njegove prve besede. No, sedaj sem vedel, da se mu ni nič zgodilo; zakaj kdor skrbi za steklenico, ima gotovo še celo glavo. Ko smo se prepričali, da tudi steklenica ne pušča, smo lezli dalje in Tonček je pozabil na svoj predlog.

Ko smo pa slednjič dospeli na zaznamenovano pot konec jezera in smo zagledali pred seboj orjaški Mangart, katerega so poljubljali prvi solčni žarki, smo bili zopet najboljše volje. Urno smo jo mahali po lepem smrekovem gozdu in srkali vase sveži planinski zrak. Tonček je tiščal roke v žepe, palica mu je pa iskala pod pazduho ravnotežja. Kadar se mu je izmuznila in padla na tla, jo je pobral z mnogimi vzdihmi in se rotil, da ne vzame na gore nikdar več palice. „Popolnoma prazen pojdem“, mi je zatrjeval.

(Dalje prihodnjič.)

Planinski ples.

Minil je naš ples, ostali so le spomini, prijazni spomini na srečne, vesele ure, ki so jih udeležniki uživali na plesišču sredi samih radostnih planincev in njih prijateljev. Družilo jih je vse prekipevajoče veselje, vdali so se vsi neodoljivemu čaru karnevalskega slavlja, ki jim ga je priredilo „Slovensko planinsko društvo“. In še niso utihnili glasi pohvale, še se čuje povsod le priznavanje uspeha, ki ga je naše društvo želo ta vsem nepozabni večer.

Nepozaben ostane plesni večer društvu samemu, saj je ravno ob tej priliki doznalo na presenetljiv način, da uživa v vseh slojih slovenskega naroda zaupanje, vdanost in tople, srčne simpatije, ugled društva, katerega pomena si je vsakdo v svesti. Nad vse pričakovanje so se izkazali Ljubljana in ž njo somišljeniki z

dežele prave prijatelje našega društva, dokazali so, da ima društvo trdno zaslombo v narodu slovenskem. Pred vsem je to dokazalo narodno ženstvo, mnogoštevilni damski komite, ki je storil vse, da nadkrili uspeh planinskega plesa, kar se je doslej ob katerikoli drugi priliki podobnega priredilo.

Ljubim gostom v prijazen spomin in vsem, ki niso utegnili prisostvovati našemu planinskemu karnevalu, v zaželjeno berilo podamo v nastopnem spominčico o plesu.

V mogočen planinski kraj je bila izpremenjena velika Sokolska telovadnica ljubljanskega Narodnega doma. V ozadju se je vzpenjal Monte Cristallo, zasneženi velikan, grandiozen zaključek Ampezanske doline s tihim jezercem v podnožju, ob stranski steni so pa žarele v jutranji zori markantni dolomiti iste doline, nazvani „Geisterspitzen“. Razkošna dolinica je vabila sredi teh vrhov zadivljeno oko, klicala je k idilnemu počitku na svoje cvetoče travnike. Vmes pa so se dvigale jelke in smreke, ponosni kras naših gozdov. Galerijske stebre je premenila umna roka v strmo skalovje, ki ga je zaraščal mah in ovijal bršljan; prav predrzno sta si izbrala najstrmejšo skalo orel in orlica. Izpod jelk sta začudeno zrla na plesišče srnjak in srna, plaho sta se potuhnili v varnem kotičku dva zajčka, v visokem vejevju sta se naskakovali v ljubimskem prepiru dve pisani šoji, a orkestrski podij je zavzel ponosni gamz, on, ki je svojepraven vladar planin. V desnem kotu ob vhodu nam je kazal Aljažev stolp vrh Triglava in v njem je bila razpoložena spominska knjiga, da se vpišejo vanjo posetniki. Blizu njega je pa glasilo znamenje, pribito k skali, da se je tu ponesrečil Suhovrhajev Mrten (mojstrski slikal gosp. Henrik Ulrich). Na znamenju je bilo brati:

Tukej je storu enkrat Mrtn
 Suhovrhajov en padeč smrtn.
 Cviček mu je dušo razvezu,
 k' je fajhtn u hribe lezu.
 Padu je dol v globoki prepad,
 pobrav ga je angel al pa škrat,
 nobeden na ve, skazal se bo,
 kedar vsi od mertvih ustanemo.
 Če prideš mem, misli najn,
 da dol ne padeš — pomirkej fajnl!

Amen.

Harmonični vtisk, ki ga je vzbujala vsa v planinski svet prestavljena dvorana (slikal jo je po načrtih gosp. Henr. Ulricha gledališki mojster Louis Waldstein), je izpopolnjeval slavnostni okras galerijskih strani. Tu so bili lože in stebri bogato ovenčani

s smrečjem, turistovski emblemi so glasili, da gre tu za slavje planincev, napisi „Narodna kavarna“, „Pri peneči kaplji“, „Pri kranjski klobasi“, „Pri Joštarju“ in „V štalici“ so pa glasili, da se je utaborila pod galerijo cela vrsta podjetij, ki jim je bil na skrbi telesni blagor plesalcev in plesalk in vseh ljubih gostov naših planincev. „Pri Joštarju“ in „V štalici“, tu je bilo veselje doma. Pred prijazno kočico, ki jo je kitil kranjski nagelj, je točil krčmar (gosp. Miha Verovšek) s krčmarico (gospa Marija dr. Kušarjeva) ob pomoči neumornih strežnic (gospe: Julija dr. Ferjančičeva, Marica dr. Košeninova, Josipina Macherjeva, Ferdinanda dr. Majaronova, Eliza Mikuševa in gospici: Pavla Borštnerjeva in Celestina Staretova) pristno kapljico, ki so jo darovali, oziroma priskrbeli gg.: Josip Lenče, Karel Lenče, Viktor Rohrmann, Anton Gorše, Egidij Jeglič in I. C. Juvančič. In kar se je stočilo vina, je vse le razvnelo veselje. Tu je bilo prijazno in fletno, tu se je glasila harmonika, poskočno tekmujoč z orkestrom, ki je igral v dvorani. Tik pri sosedovih pa se je ponujal vsem v izredno slast okusen in bogat bufet, darilo Šentpeterske ženske podružnice ljubljanske. Aranžiran po gospe Veri dr. Šlajmerjevi ob pomoči gospe Franje Mulačkove, je bil izročen vodstvu gospodične Josipine Porentove, ki so ji stregle gospodične Marica Beličeva in Josipina in Marija Klemenčeva ter gospod Tomo Mencinger. Tu so bile na izbero šunke in galantini, aspiki, majoneze in purani, morske pikantnosti, kaviar in polno drugih dobrot, po katerih se je poželjivo segalo vso noč, dokler se ni v jutro razlegel glas, da je ostal le še prelepi planinski okit, ki je krasil s planinskim cvetjem v zelenem, jezerce obdajajočem mahu preje tako bogato mizo. In dalje nas je vabilo oko k peneči kaplji, k šampanjcu, ki so ga točile neumorno do rana v stojnici, ki jo je oblegal vso noč razkošja dovtetni moški svet, pod načelstvom gospe Berte dr. Trillerjeve nje pomočnice gospe Berta dr. Hribarjeva in Jelica Naglasova ter gospodične Anica Grassellijeva, Ada Hiengova, Lea Levčeva in Mici Urbančeva. Vsem veseljakom zaželjeni lek so pa točile v bližnji kavarni gospe Fani Orožnova in Helena Veršečeva in gospodični Jelisava Kersnikova in Vera Veršečeva. Tu so bile utaborjene tudi zale cvetličarice s planinskim cvetjem, svežim slečem in sanjaviimi pečnicami (gospodične: Mira Devova, Marta Andolškova, Anica Ferjančičeva, Bogomila in Josipina Globočnikova, Ela Poljančeva in Minka Skabernetova) ter prodajalke sneženega koriandolija in ta večer nalašč prirejenih, ozadje dvorane razkazujočih razglednic pa večernega lista (gospa Jelica Korenčanova ter gospodične Marta Reichova, Olga Rogličeva in Marica Ster-

gerjeva). A njim, ki so jim najljubše sladčice, krepeči čaj in bleda limonada, so se prikupile medicarice, ki so si postavile svoj stan pod vhodno galerijo. Gospodinjala je tu gospa Ida Škof-Wanekova ob pomoči gospe Pavle Hauptmanove, Minke Ogorelčeve, Elize dr. Tominškove, Ane Ulrichove in Olge Vrtovčeve ter gospodične Friderike Kalmusove. Vrhovno vodstvo sta pa opravljali nad vsemi s tolikim uspehom združenimi podjetji damske pridnosti gospe Franja dr. Tavčarjeva in Ivana Supančičeva.

A krenimo v dvorano k plesalcem in plesalkam, ki so se ob zvokih ljubljanske društvene godbe borili za zmago Terpsihore! Bilo je pač izprva težko, prestopiti se v prenapolnjeni dvorani, saj se je le trlo ljudstva v občudovanju planinskega krasa. Kaj so imeli v prvi vrsti že posla vrli blagajničarji (gospodje: Janko vit. Bleiweis, Josip Hauptman, Anton Mikuš in Josip Verbič), da so postregli došlecem z vstopnicami, kaj je bilo priklanjanja in ljubeznivosti sprejemajočemu odboru (gospodje: inž. Jaroslav Foerster, dr. Vladimir Foerster, prof. Ivan Macher in dr. Fran Tominešek), ko so do poznih ur prihajale v nepreglednih vrstah množice, željne veselja, ki jim ga je obetal planinski ples! No, končno so pa plesalci vendarle zmagali s skrbnima rediteljema (gospoda Josip Vavrůška in Henrik Ulrich) in omogočilo se je plesnemu vodji gospodu Janu Polívki, aranžirati četvorke. Le, ko so nastopili planinci in planšarice v turistovski opravi v skupnem izprevodu, z vodniki Krčem (iz Češke kočje) in Šmercem, Urbasom in Hlebajno iz Mojstrane na čelu, je bilo hudo, saj je hotel biti vsakdo v dvorani, privabljen od mogočnega planinskega zbora, ki je v glasnem veselju zapel „Na planinceh lušno biti“ in pa „Al' nam kaj mor'jo“. Tu v razvneti gneči je pač marsikdo potožil, da pripeka izpod jasnega sinjega neba; kako bi tudi ne, ko se je topilo tisoče src v sreči in zadovoljnosti.

Razkošje so le povečali snežni meteži, ki so se usipali od samega belega koriandolija po dvorani in z galerij in ujeli i zadnjo resnobo v neodoljivi vrtinec splošne dobre volje. In da je i literatom dana veljavna in umestna beseda, je poskrbel naš hudomušni Janko (g. Janko Mlakar): poslal je za ta večer znamenito urejevani list „Divji kozel“, ki ga je pasel na sočnih planinah pristnega planšarskega humorja. Za ugodno kritiko o njegovem delu mu ni treba skrbeti, našel je le hvaležne naročnike, ki si osvežijo ob njegovem berilu spomin na užitkapolni srečni večer.

In kaj bi naj še povedali? Njim, ki so bili prisotni, ne ugodimo več, ko so jim ljubši tihi spomini, njim pa, ki so bili odsotni, ne podamo tudi z gostobesednostjo celega vtiska; iztaknejo

ga naj iz ljubeznivega pripovedovanja dam, ki so bile na plesu, prepričajo jih naj iskreče oči pripovedovalk, da so našle na planinskem plesu med planinci kraj, „kjer je ljubo veselje doma“.

Zahvala.

Veliki, presenetljivi uspeh, ki ga beleži naše društvo o priliki prireditve prvega planinskega plesa dne 1. februarja, sili osrednji odbor, da se pristrčno zahvali vsem, ki so pripomogli odboru, da je srečno uspelo delo, da je postalo delo v ponos vsemu društvu.

Zahvaljuje se odbor za vse pristrčne simpatije, katerih je postalo društvo deležno ob svojem plesu; smatra jih za zaželjeni dokaz, da klije in živi v narodu gorka vnema za plemenite namene, ki si jih je določilo društvo kot smoter svojega delovanja. V nebrojnih dokazih ljubezni in naklonjenosti se glasi ko blagozveneč akord hvaležnost, ki jo je sporočil narod našemu društvu v dan, ki si ga je izbralo kot praznik v dolgi vrsti desetih, delu posvečenih let.

Nikdar ne pozabi osrednji odbor, da zahvaljuje v prvi vrsti simpatije narodnemu ženstvu in da je našel v njem vzornega prijatelja, ki se mu je postavil na stran kot neprecenljiv sotrudnik. In da je našlo društvo ravno v ženstvu tako močno zaslombo, navdaja odboru misel z zavestjo, da je v vsem narodu krepko ukoreninjeno prepričanje o velikem pomenu, katerega je društvo za narod slovenski.

Zahvaljujemo pred vsem damski komite, ki se je izkazal toli uspešno s svojim delovanjem pri prireditvah planinskega plesa, zahvaljujemo gospe: Julijo dr. Ferjančičevo, Pavlo Hauptmanovo, Berto dr. Hribarjevo, Jelico Korenčanovo, Marijo dr. Košeninovo, Marijo dr. Kušarjevo, Josipino Macherjevo, Ferdinando dr. Majaronovo, Elizo Mikuševo, Franjo Mulačkovo, Jelico Naglasovo, Minko Ogorelčevo, Franjo Orožnovo, Ivano Supančičevo, Ido Škof-Wanekovo, Vero dr. Šlajmerjevo, Franjo dr. Tavčarjevo, Elizo dr. Tominškovo, Berto dr. Trillerjevo, Ano Ulrichovo, Heleno Veršečevo, Olgo Vrtovčevo, zahvaljujemo gospodične: Marto Andolškovo, Marijo Beličevo, Pavlo Borštnerjevo, Miro Devovo, Anico Ferjančičevo, Bogomilo Globočnikovo, Josipino Globočnikovo, Anico Grassellijevo, Ado Hiengovo, Frido Kalmusovo, Jelisavo Kersnikovo, Josipino Klemenčevo, Marijo Klemenčevo, Leo Levčevo, Elico Poljančevo, Josipino Porentovo, Marto Reichovo, Olgo Rog-

ličevo, Minko Skabernetovo, Celestino Staretovo, Marico Stergerjevo, Marico Urbančevo, Vero Veršečevo.

Zahvaljujemo dalje pomnoženi moški odbor, ki se je združil z osrednjim odborom, in sicer gospode: Antona Gregorca, Viktorja Naglasa, Jana Polívko, Henrika Ulricha, Josipa Vavrůško in dr. Miljutina Zarnika.

Zahvaljujemo končno vse, ki so prispeli z darili ali s katerokoli drugo podporo, gospe: Marijo Černetovo, Antonijo Gogolovo, Franjo Hrovatovo, Minko Jebačinovo, Ano Juvančičevo, Marijo Kalistrovo, Silvijo Lahovo, Terezino Lenčeto, Ano Lillegovo Antonijo Mallyjevo, Marijo Mandljevo, M. Peruškovo, Ido Podgorškovo, Ivano Rebekovo, Franjo Seunigovo, Ano dr. Storovo, M. Šarabonovo, Franjo Velkavrhovo, Katinko Žanovo in Ano Župnekovo, dalje gospodične: Heleno Bavdkovo, Antonijo Kadivčevo, Marico Rutarjevo in Uršiko Strahovo, ter gospode Ivana Bizjaka, Ivana Bonača, Frana Cveka, Ivana Činkoleta, Antona Goršeta, Alojzija Gorjupa, Vaclava Heinica, Egidija Jegliča, Josipa Jegliča, Avgusta Jenka, Frana Kadilnika, Edmunda Kavčiča, Alojzija Knafelca, Frana Kollmanna, Ivana Komatiča, Ivana Korenčana, Jožefa Kozaka, Milana Kozaka, Antona Krapša, dr. Valentina Krisperja, Josipa Lenčeta, Karla Lenčeta, Josipa Mandlja, Ivana Mejača, Toma Mencingerja, Andreja Milavca, ces. svetnika Ivana Murnika, prof. Alfonza Müllnerja, Gustava Nebenfűhrerja, Frana Petriča, Josipa Poklukarja, Dragotina Potokarja, Viktorja Rohrmana, Andreja Stupana, Andreja Šarabona, dr. Eda Šlajmerja, Ferdinanda Schulza, Lavoslava Schwentnerja, Jakoba Zalaznika, Janka Zaločarja in dr. Toma Zarnika.

Njim vsem kakor tudi vsem udeležnikom plesa bodi doseženi uspeh našega plesa v prijetno zavest, da so prispeli k dobri stvari, k prireditvi, ki ostane vsem v trajnem spominu in ki je utrdila naše društvo, da bo moglo še uspešneje delovati.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1903.

Osrednji odbor „Slov. planinskega društva“.

Društvene vesti.

Umrli so člani gg.: Luka Kenda, posestnik in trgovec v Kropi, dr. Davorin Kocbek, c. kr. notar v Konjicah in odbornik naše Podravske podružnice, Fr. Pahernik, veleposestnik v Vuhredu, Evgen Sušnik, hranilnični uradnik v Ljubljani, in Juri Žmavec, župnik v Remšniku. Bili so vsi kremeniti možje, vrli rodoljubi in požrtvovalni prijatelji našega društva. Časten jim spomin!

Poročil se je naš velezaslužni odbornik in zadnji „Pipar“ g. Miha Verovšek v sredo, dne 17. t. m., z gospodično Reziko Kozjakovo. Bilo srečno in veselo!

Novi člani. Osrednjega društva: Maly Franc, tovarnar v Ljubljani (ustanovnik); Verovšek Miha, magistratni uradnik v Ljubljani (ustanovnik postal za velike zasluge pri prireditvi planinskega plesa); Butorac Dragotin, c. kr. poštni višji oficijal v Ljubljani; Črnivec Anton, c. kr. profesor na učiteljsišču v Ljubljani; Javoršek J., nadučitelj v Šiški; Lauter Josip, vodja kurilnice na Zidanem mostu; Lenče Karel, posestnik in vinski trgovec na Lavrici; Majaron Ferdinanda, odvetnika soproga v Ljubljani; Mencinger Tomaž, trgovec v Ljubljani; Novak Fran, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; Pirc Franc, komptoarist v Ljubljani; Tavčar Franja, odvetnika soproga v Ljubljani; dr. Vodušek Konrad, odvetn. kandidat v Ljubljani; dr. Zbašnik Fran, deželni tajnik v Ljubljani. — Podravske podružnice: N. Reiher, posojilnični uradnik v Mariboru. — Savinske podružnice: Klemenšek Rok, posestnik pri Sv. Duhu v Solčavi, postal ustanovnik; Grivec Janko, odvetn. uradnik v Ormožu; Jeras Ernest, železn. uradnik v Ormožu; Mulaček Kazimir, železn. uradnik v Ormožu. — Ziljske podružnice: Kuštrin Janez, pristav c. kr. drž. železn. v Beljaku; Lambrecht Franc, aspirant c. kr. drž. železn. v Beljaku; Rožanc Karel, asistent c. kr. drž. železn. v Beljaku.

Darila. Osrednjemu društvu: Slavna mestna občina ljubljanska letno podporo 600 K. Gosp. Ivan Mankoč v Trstu 12- K. Neimenovane po uredništvu Slov. Naroda 5 K. Gosp. Fran Svetič v Hauensteinu na Českem 3 K. Planinec 10 K, ki jih je prejel kot obresti od izposojenih 10 K. — Savinski podružnici: Okrajni zastop gornjegrajski 100 K.

Darila o priliki planinskega plesa niso izkazana tu; imena darovalcev se nahajajo v današnji „Zahvali“.

Savinska podružnica je imela svoj IX. občni zbor na Svečnico, dne 2. t. m., na Ljubnem. Ko se je bilo zbralo dovoljno število članov, je otvoril načelnik g. Fr. Kocbek občni zbor in govoril o zaprekah, ki ovirajo večji dohod tujcev v naše prekrasne planine. Potovanje v naše kraje je predrago in presitno. Predaleč smo od železnice in ceste so tudi slabe. V kratkem bode boljše, ker je cesta Ljubno—Luče—Solčava sprejeta med okrajne ceste in se bode kot taka morala precej popraviti in deloma preložiti. Nujno potrebno bi bilo železnice. Nadalje bi bilo važno, delati reklamo v večjem štilu. Podružnica je ne more toliko, kakor bi rada, ker nima dovolj gmotnih sredstev na razpolago. Ona stori, kolikor ji pripuščajo razmere. Pohvalno je omeniti tudi nekaterih posameznikov, ki delajo reklamo z razglednicami, albumi slik, fotografijami i. t. d. Končno je sporočil načelnik žalostno vest, da je minolo leto umrl vrl podpiratelj društvenih teženj in velik prijatelj naše podružnice, pč. g. Žekar, župnik v Studenicah. Pokojnik je preskrbel naši podružnici prostor za kočjo na Boču, on je vodil naše delovanje na Boču in v okolici ter se vobče zelo zanimal za turistikó. V znak sožalja so vstali vsi navzočniki.

Nato je poročal tajnik g. A. Šijanec o društvenem delovanju v minolem letu. Poročilo priobčimo prihodnjič.

Na predlog g. Petka se je izrekla zahvala odboru za delovanje in tajniku še posebej za sestavo poročila.

Blagajnikovo poročilo kaže za leto 1902. dohodkov 1601·95 K, stroškov 1535·97 K in preostanka 65·98 K. Proračun za leto 1903. se je odobril z dohodki: 1550 K in s stroški 1670 K.

Računi so se odobrili in se je blagajniku na predlog g. Budne izreklo priznanje.

Volitev novega odbora za dobo prihodnjih treh let se je na predlog g. Petka izvršila soglasno. Izvoljeni so bili vsi dosedanji funkcionarji, in sicer: za načelnika in blagajnika g. Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu; za tajnika g. Ignacij Šijanec, učitelj v Gornjem gradu; za odbornika g. Jakob Božič, trgovec v Gornjem gradu, in g. dr. Ivan Vrečko, odvetnik v Celju.

Pri nasvetih in predlogih se je razgovarjalo o cestnih razmerah, o važnosti železnice, o eventualnem znižanju članarine, kako slaviti podružnično desetletnico i. t. d. Sklenilo se je, uvesti nabiralnike v vseh večjih gostilnah.

Naposled je zahvalil načelnik vse navzočne za udeležbo in jih pozval, naj še znanprej ostanejo zvesti društvu in njega težnjam, naj delajo v prosep družstva in s tem tudi v prosep našega milega naroda.

Iz Solčave je došel dopis ondotnih posestnikov, ki obžalujejo, da se vsled slabega vremena niso mogli udeležiti zбора, pozdravljajo pa zborovalce in želijo, naj podružnica deluje še nadalje tako, kakor je doslej.

Občni zbor Češke podružnice se je vršil v četrtek 19. t. m. v Pragi. Poročilo objavimo prihodnjič.

Podravska podružnica. Odbor te podružnice je zboroval 18. jan. ter sklenil postaviti mesto koč pri Sv. Urehu razgledni stolp na Žiger-tovem vrhu, ker je že nekaj stal stolp, zgrajen v vojaškozemljepisne namene. Misel, postaviti prej omenjeno koč, pa se zaradi tega ni opustila. Kdor pozna krajevne razmere, se bode gotovo strinjal s tem sklepom, kajti na vzhodnem Pohorju ne najdeš prostora s količkaj povoljnim razgledom. — Dalje se je sklenilo, priskrbeti opravo turistovski sobi v lovski hiši, ki jo letos zgradi g. Fran Pahernik na Veliki Kopi. Ta gospod, ki je tudi odbornik naše podružnice in posestnik večjega dela vrhunca Velike Kope (1543 m), je sklenil, postaviti si na vrhu koč in odstopiti eno sobo „Podravske podružnici“. Odbor mu izreka tem potom hvalo in priznanje. Na predlog g. prof. Koprivnika se je volil poseben odsek, ki ima na skrbi stavbo razglednega stolpa. V odseku so gg.: Franc Grizold, Miha Serne, Viktor Glaser in Dav. Lesjak. — Leta 1902. se je vpisalo v spominsko knjigo pri Sv. Urbanu v Hauptmanovi gostilni 106, v spominsko knjigo pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu v Ropičevi gostilni pa 51 popotnikov.

Občni zbor se bode vršil marca meseca v Mariboru, kar se še natančneje naznani.

Raznoterosti.

Na Bledu — 37. ples (šibřinky) „Sokola Pražského“. Zanimanje za slovenske kraje se širi med Čehi zmeraj bolj. V tem oziru je izkazal Sokol v Pragi veliki čin simpatije, ko je priredil v soboto 21. t. m. letošnji svoj veliki kostumni ples, nazvan češki „šibřinky“, pod geslom „Na Bledu“. Dal je s tem priliko, kostumovati se v slovenski

narodni noši; kranjska avba in peča, slikovita noša naše dežele si je priborila za en večer veljavo na plesišču, ki ga obišče na tisoče ljudi. Vsa dvorana je bila premenjena v slovenske pokrajine; eno stran Sokolske telovadnice je zavzelo Blejsko jezero, druge strani so pa kazale Postojnsko jamo, Sv. Višarje, Klanški (Belopeški) jezери, Triglav in Jezersko s češko koč v skoraj naravni velikosti. Dekoracije je izvršil akademični slikar Vaclav Maly, vabila in plesni red je pa slikal slovenski umetnik P. Š. Žmitek.

Naslednji dan, v nedeljo 22. t. m., je pa priredil Sokol v isti dvorani ob isti dekoraciji slovenski večer, na katerem so se proizvajale izključno slovenske skladbe, hkratu se pa predočevale s skioplikonom slikane krajevne podobe iz slovenskih dežel.

Narod slovenski je dolžan Praškemu Sokolu za ta pobratimski dokaz zanimanja za slovenske pokrajine gorko zahvalo, pred vsem se mu zahvaljuje za tako uslugo naše „Slovensko planinsko društvo“, ki mu mora biti vsekdar na skrbi, širiti znanje o krajevnih naših biserih. „Šibřinky“ Praškega Sokola so storile v tem oziru doslej najuspešnejši korak, reklamni čin, ki prikupi mahoma slovenske pokrajine Čehom, kajti šibřinky Sokolove so najbolj popularna plesna prireditve, katere glas sili daleč v zadnji koticček češkega življa. Ustanovljene leta 1865. po ustanoviteljih sokolske ideje Tyršu in Fügnerju, so si ohranile dober glas do danes, ko je priredil Sokol svoj 37. letni ples.

Lanske šibřinky je posvetil Praški Sokol Poljakom in diki njih dežel, velikim Tatram. Vidni pomen, ki so ga imele šibřinky za povzdigo medsebojnih narodnih zvez in za povzdigo prometa čeških turistov v Tatrah, naj bi se pojavil i sedaj našim deželam v korist.

Pri tej priliki se spominjamo z dolžno zahvalo naše češke podružnice, nje, katere vplivu je pač v prvi vrsti pripisovati nas vzradoščajočje probujenje medsebojnih slovensko-čeških zvez, ki se razvijajo vedno bolj in bolj naši planinski stvari v korist, našim deželam v čast.

Meteorologični mesečni pregled za mesec januar 1903.
Minoli mesec januar je bil zelo izpremenljiv, zdaj zelo topel, zdaj zelo mrzel. — Povprečna toplina v Celsijevih stopinjah je znašala: ob sedmih zjutraj — 4·6°, ob dveh popoldne 0·2°, ob devetih zvečer — 2·4°, srednja zračna temperatura tega meseca torej — 2·3°, za 0·8° pod normalo. — Srednji zračni tlak je znašal 741·5 mm, za 5·5 mm nad normalo. — Mokrih dni je bilo 6; padavina (dež in sneg) je znašala 81·1 mm. — Med vetrovi je prevladoval jugozahodni, vendar sta se tudi jugovzhodni in severovzhodni pogostoma oglašala. —

Za določevanje časa marca meseca 1903. l.

	Časoizprava.	Odklon solnca od ravnika.
2. marca	+ 13 ^m 16·0 ^s	— 7° 30' 10·8"
7. "	+ 12 ^m 4·1 ^s	— 5° 35' 34·3"
12. "	+ 10 ^m 41·9 ^s	— 3° 39' 7·6"
17. "	+ 9 ^m 11·9 ^s	— 1° 41' 37·0"
22. "	+ 7 ^m 36·6 ^s	+ 0° 16' 11·9"
27. "	+ 5 ^m 58·6 ^s	+ 2° 13' 34·8"

Popravek za poldne. Ker se bliža čas, ko se bode dalo solnce z dobrim uspehom opazovati, naj popolnim to, kar sem predzadnjič o dolo-

čevanju poldnevnika povedal v splošnih potezah. Sreda dopoldanskih in popoldanskih opazovanj v enakih visočinah nas bode zmeraj privedla natančno v poldnevnik, ako se v medčasju odklon od ravnika ni izpremenil; zato bi bilo v naš namen najbolje, opazovati zvezde, katerih odklon od ravnika se v tako kratkem času nič ne izpremeni. A zvezd ne bomo merili; v to bi trebalo daljnogleda in boljšega orodja, nego je Eblejev sekstant; za nas je solnce najiminitnejši in najprimernejši predmet. Toda solnce svoj odklon vedno izpreminja; odklon raste z dnevom vred od Božiča do kresa, pojema od kresa do Božiča; najbolj se izpreminja ob enakonočičih (aequinoctium), zato tudi dan v tem času najbolj raste ali se krči; ob božičnih praznikih in ob kresu samem pa nekoliko dni ni nobene izpremembe čutiti, solnce takorekoč stoji (solstitium). Zaradi tega je kres ugoden čas za opazovanje, kakor sem že predzadnjič omenil. Vendar bomo tudi v drugih časih leta lahko opazovali, ako izračunjeno sredo opazovanj nekoliko popravimo. Kadar odklon z dnevom vred raste, pride solnce popoldne pozneje v isto visočino, sreda bode prevelika in zanese poldnevno piko nekaj na levo stran poldnevnik; sredi je treba malenkost odtegniti, da jo spravimo v poldnevnik. Nasprotno, kadar odklon z dnevom vred pojema, pride solnce popoldne prej v isto visočino, sreda bode premajhna in zaostaja nekoliko na desni strani poldnevnik; treba ji je betvico sekund dodejati, da jo spravimo v poldnevnik. To je tako imenovani popravek za poldne (Mittagsverbesserung). Ako znaša medčasje osem ur, to je, ako opazujemo blizu štiri ure pred vrhovanjem in štiri ure po vrhovanju solnea v enakih visočinah, je ta popravek za Ljubljano, ki ima $46^{\circ} 2' 57''$ zemljepisne širjave, iz sledeče tablice razviden.

Dan	Popravek	Dan
10. februarja	odštej $17^{\circ}3^s$	prštej 2. novembra
20. "	" $18^{\circ}6^s$	" 23. oktobra
2. marca	" $19^{\circ}2^s$	" 13. "
12. "	" $19^{\circ}3^s$	" 3. "
22. "	" $18^{\circ}7^s$	" 23. septembra
1. aprila	" $17^{\circ}8^s$	" 13. "
11. "	" $16^{\circ}4^s$	" 3. "
21. "	" $14^{\circ}7^s$	" 24. avgusta
1. maja	" $12^{\circ}8^s$	" 14. "
11. "	" $10^{\circ}6^s$	" 4. "
21. "	" $8^{\circ}3^s$	" 25. julija
31. "	" $5^{\circ}8^s$	" 15. "
10. junija	" $3^{\circ}3^s$	" 5. "
20. "	" $0^{\circ}7^s$	" 25. junija.

Za večje medčasje bomo ta popravek nekaj povekšali, nasprotno pa zmanjšali. V primeru, predzadnjič navedenem, znaša medčasje $7^h 25^m 9^s$, popravek $18^{\circ}9^s$, tedaj je le malo manjši od osemurnega medčasja. Opomniti je tudi treba, da popravek proti severu od Ljubljane polagoma raste, proti jugu pa se manjša. Kdor hoče imeti natančno obliko za to popravek, jo najde v mojem spisu „Beiträge zur praktischen Astronomie“ v letniku ljubljanske višje gimnazije 1880. l. na stani 18., prav spodaj.

Iz sedamnajstih parov opazovanj, med katerimi je navedeno srednje, sem dobil 11. marca 1902 kot povprečno sredo $12^h 14^m 5^{\circ}5^s$; ako od-

štejem popravek srednjega opazovanja, t. j. 18·9, dobim 12^h 13^m 46·6^s. Toliko je moja ura kazala, ko je središče solnca šlo skozi poldnevnik. Ta trenutek leži tedaj med 13. in 14. opoldne zaznamovanih minut. Izmeril sem njegovo lego kolikor mogoče natančno in tako določil poldnevnik svojega stanovanja. Obenem sem izvedel tudi stanje svoje ure; kar je bila časoizprava tega dne + 10^m 48^s, je solnce vrhvalo ob 12^h 10^m 48^s; moja ura je bila torej za 2^m 59^s prehitra.

Na tablici vidimo, da je popravek dvakrat na leto enak, samo da se na levi strani odteguje, na desni pa prišteva; ako bi tedaj kdo meril n. pr. 12. marca in 3. oktobra, bi moral v prvem slučaju 19·3^s sredi odtegniti, v drugem toliko pridejati; poldnevnik se nahaja tedaj na sredi med obema meritvama. Tako lahko dosežemo svoj namen, ne da bi popravek poznali, treba je samo dvakrat meriti, ko je odklon solnca enak, enkrat pred kresom, drugokrat po kresu; za kolikor smo prišli prvokrat preveč na levo stran poldnevnika, prav za toliko pridemo drugokrat preveč na desno, resnica je na sredi. Medčasje naj bo v obeh slučajih kolikor mogoče enako; najbolje je, če vzamemo obakrat zaporedoma isto višičino. Seveda je opazovalec neba zelo od vremena odvisen in mu ne izteče vselej tako, kakor bi on rad ali kakor mu knjige svetujejo, zato mora večkrat poskusiti in se v potrpežljivosti vaditi. M. Vodušek.

Kamniške podružnice občini zbor

se bo vršil

dne 28. februarja t. l. ob osmih zvečer
v Fišerjevem hotelu v Kamniku.

Na razgovoru bo tudi zgradba koč na Kamniškem sedlu.

Odbor.

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K; poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K. Vseučilišniki plačajo 3 K letnine in so prosti vpisnine.

„Plan. Vestnik“ prejmljejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 4 K, dijake 2 K 40 h.

Društvena znamenja dobivajo člani v društveni sobi v Narodnem domu v Ljubljani, pri podružniških odborih, pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu Pod Trančo, in pri gospodu J. Lozarju, trgovcu na Mestnem trgu v Ljubljani. Eno znamenje stane 2 K.

Nahrbtnike in gorske palice

prodaja trvdka

AVGUSTA AUERJA naslednik IVAN KORENČAN

Stari trg št. 5. * Ljubljana. * Stari trg št. 5.

Nahrbtniki po 2 K in 2 K 40 h. — Gorske palice po 1 K 60 h.

Peternelov dom na Bledu

priporoča vsem letoviščnikom in izletnikom
svoje ugodne sobe in svojo restavracijo.

Kuhinja je izborna. Točijo se najboljša dolenjska in istrska vina in budejeviško pivo iz akcijske pivovarne.

↔ Bivanje za daljšo dobo je za časa naznaniti. ↔

Lastnik: **Jakob Peternel**, župan blejski.

FRANC ČUDEN

urar v Ljubljani na Mestnem trgu

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilk. Vsi izdelki so priznani izvrstni in poceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

↔ Ceniki na zahtevanje brezplačno ↔

J. BONAČ

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,
priporočam vljudno svojo

 trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigovезnici izdelujem vezi preproste in najfnejše. Prevezlajem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

~ Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda. ~

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle.
Prekupnikom velik popust.

Karla Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo planinske oprave: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem raznovrstno železino za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah šte. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnatih za hribolazce in lovce iz tvornice Jes. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.
Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

AVGUST AGNOLA,

Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvu spadajočih predmetov.

LJUBLJANA → J. LOZAR ← Mestni trg št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kole-sarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavrtnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Nahrbtniki po 5 K komad. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Franciškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo reelno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

FOTOGRAFIJA

je gotovo najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo

papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ.

V Ljubljani, na sv. Petra cesti št. 4.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

→ Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. ←